

Uppföljning och utvärdering 2023

Uppföljning och utvärdering av Leader Närheten
för perioden
1 februari – 31 december 2023

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Innehållsförteckning

Bakgrund och allmän information.....	3
Prioriterade projekt 2023.....	6
Strategins måluppfyllelse 2023	7
Måluppfyllelse indikatorer	8
Kommunikationsplan	10
Långsiktiga effekter	11
Driftsbudget.....	11
Målgrupper.....	11
Övergripande principer	12
Urvalsprocess, LAG:s arbete och kansli. Allmän läroprocess.....	13

Bakgrund och allmän information

Efter två års arbete av partnerskapet med att författa strategi, ta fram urvalskriterier och starta upp en ny förening kunde Leader Närheten slutligen få ett startbesked av Jordbruksverket i början av februari 2023. Verksamhetsledare och handläggare tillsattes den 1 april och därmed kunde uppstartsarbetet av verksamheten börja.

Kansliet har under verksamhetsåret 2023 varit placerat i Karlstad - Skattkärr, i stiftelsen Vårt Hus lokal där många föreningar huserar. Under de första månaderna av verksamheten låg fokus på att praktiskt starta upp föreningen, anställa personal och fatta principiella beslut i styrelsen. Redan innan sommaren kunde de första projekten prioriteras och efter det har det varit ett stort intresse av att söka projektmedel hos Leader Närheten.

Anställd personal per 2023-12-31:

- Camilla Nyström, Verksamhetsledare
- Jenny Leffler Wahlberg, Handläggare och kanslist

Styrelsens sammansättning per 2023-12-31

- Dan Helmersson, ideell sektor Karlstad
- Ann-Louise Izindre, offentlig sektor Storfors (ersättare: Kristina Karlsson)
- Pernilla Samuelsson, ideell sektor Hammarö
- Nicklas Åslund, ideell sektor Kil
- Maria Röhr, offentlig sektor Grums (ersättare: Petra Andersson)
- Björn Karlsson, privat sektor Kristinehamn
- Lisa Gärdt, privat sektor Grums
- Lennart Johansson, ideell sektor Storfors
- Annika Axelsson, offentlig sektor Hammarö
- Johnny Svensson, ideell sektor Filipstad
- Fredrik Mogren, offentlig sektor Kristinehamn (ersättare: Kalle Alexandersson)
- Evelina Hultman, privat sektor Kil
- Mikael Kindberg, offentlig sektor Kil
- Åsa Hååkman-Eriksson, ideell sektor Filipstad
- Torbjörn Johansson, privat sektor Storfors
- Susanne Berggren, offentlig sektor Filipstad (ersättare: Jenny Brodén)
- Anders Larsson, ideell sektor Kristinehamn
- Henrik Lindholm, offentlig sektor Karlstad (ersättare: Henrik Degert Grahn)
- Claes Havimäki, offentlig sektor Forshaga (ersättare: Anna Olin)
- Susanne Nyberg Sundqvist, privat sektor Grums
- Lars Emilson, privat sektor Forshaga
- Mikael Tuneld, ideell sektor Karlstad
- Kristina Ahlstedt Karlsson, privat sektor Kil
- Lars-Ove Byström, privat sektor Forshaga

Den här utvärderingen syftar till att följa upp och dra slutsatser av det första verksamhetsåret för att utreda måluppfyllelse i strategin och det operativa arbetet.

Sammanfattning av den lokala utvecklingsstrategin:

Lokal utveckling genom Leader innebär att människor engagera sig i utvecklingen av sin bygd och i det engagemanget kunna få stöd för sina utvecklingsprojekt. Leader är en metod där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för att bidra till lokal utveckling. Den här lokala utvecklingsstrategin omfattar området Leader Närheten som består av kommunerna Filipstad, Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad (exkl. tätort), Kil, Kristinehamn och Storfors. Området har för perioden 2023–2027 utökats med tre kommuner jämfört med föregående programperiod och har även tagit gemensamt ansvar för Väneren tillsammans med två andra leadeområden; Leader Framtidsbygder och Leader Nordvästra Skaraborg. Strategin är framtagen utifrån invånares behov, i samarbete med ett aktivt partnerskap och med sikte på långsiktiga positiva effekter för lokal utveckling i hela området.

Vi vill med vår strategi lyfta modiga initiativ som ger goda effekter för utvecklingen av landsbygden. Att enas om en idé, att förverkliga den tillsammans och göra det som kanske upplevs som omöjligt – möjligt. Där finns drivkraften för att skapa en stark och stolt bygd som också värnar om de resurser som finns naturligt. För att följa visionen skapades nedanstående övergripande målsättningar:

- Engagerade landsbygder
- Smarta landsbygder
- Konkurrenskraftiga landsbygder
- Livskraftigt Vänerfiske

Information från genomförda förankringsmöten i kombination med behovsanalys, omvärldsanalys, partnerskapsmöten, lokala och regionala strategier och handlingsplaner ligger till grund för strategins insatsområden. Där finansieras projekt som beräknas ge störst effekt för lokal utveckling. Strategins insatsområden är som följer:

1. Engagera mera
2. Smarta landsbygder
3. Entreprenörskap och näringslivsutveckling
4. Resursrika Vänern

Samarbete med andra aktörer ger strategin drivkraft, skapar synergieffekter och bidrar till effektivare måluppfyllnad. Partnerskapet, kommunernas näringslivsenheter, Coompanion och Visit Värmland är exempel på viktiga samarbetspartners för oss. Tillsammans stöttas innovativa, betydelsefulla och lokalt anpassade projekt för utveckling i området. Projektarbete genom strategin bidrar till uppfyllnad av mål i Europeiska Jordbruksfonden för Landsbygdsutveckling.

*Vision:
Möjligheter och engagemang i Närheten - tillsammans*

Budget och finansieringsplan

Budgeten för Leader Närhetens är fördelad med finansiering till 67% av EU:s Landsbygdsfond och svenska staten och till 33% av övrig offentlig medfinansiering av de åtta ingående kommunerna. Den offentliga medfinansieringen från kommunerna fördelas enligt en fördelningsnyckel baserad på folkmängd. Vid startbeslutet från Jordbruksverket tilldelades Leader Närheten en totalbudget om 43 286 208 kr. Vid verksamhetens start fördelades budgeten enligt följande efter beslut av styrelsen:

Delåtgärd	%	SEK
Drift	24,27	10 821 552
Genomförande av strategin	75,73	32 783 480
Summa	100	43 286 208

Inledningsvis har budgeten för genomförande av strategin inte fördelats ytterligare mellan olika typer av åtgärder (samarbete, genomförande, förstudie), något som dock kan bli aktuellt framgent eftersom det utgör ett kompletterande styrmedel för styrelsen i sitt arbete att nå måluppfyllelse i utvecklingsstrategin.

Leader Närhetens kansli, hemsida och digitalisering

Leader Närheten har under verksamhetsåret 2023 haft kansliet tillsammans med Föreningen Närheten på Vårt Hus i Skattkärr, Skogsvallsvägen 45. Anställda har under året varit Camilla Nyström, Verksamhetsledare samt Jenny Leffler Wahlberg, handläggare och kanslist. Bemanningen har främst varit på plats fysiskt men givetvis med flexibilitet utifrån behov från stödsökande och verksamheten i allmänhet. Det innebär att vi planerar resor där strävan är så effektiva resvägar som möjligt för att minska antal mil i bil. Många Leaderområden har helt tagit bort sina fysiska kontor och kanslier för att i stället vara tillgängliga i större utsträckning på fältet och för att spara pengar i ansträngda driftsbudgetar, men Leader Närheten planerar att ha det fysiska kansliet kvar då det är strategiskt placerat sett till det geografiska upptagningsområdet och även för att säkerställa de anställdas arbetsmiljö. Vid de tillfällen som kansliet inte varit bemannat fysiskt har personal alltid varit tillgänglig via telefon och e-post med korta svarstider.

Hela Leadersverige har numera en gemensam webbplattform med samma layout och i stora drag likartat innehåll oberoende av vilket leaderområde man besöker för att skapa en mer användarvänlig hemsida. På www.leadernarheten.se kan både sökande, styrelse och partnerskapet hitta information om allt från ansökningsprocess, strategi och kontaktppgifter till nyheter om projekt och annat som rör verksamheten. Styrelsen har även tillgång till interna sidor där handlingar inför beslut finns för nedladdning. Tillvägagångssättet är mer användarvänligt för styrelsen samt mer säkert för sökande att inte handlingar kommer på villovägar genom mailkonversationer. Leader Närheten har även digitaliserat andra delar av verksamheten, där exempelvis alla protokollunderskrifter sker digitalt.

Prioriterade projekt 2023

Under 2023 höll Leader Närheten fyra beslutsmöten, under vilka det prioriterades totalt 9 projekt till en summa av 4 462 605 kr. Några av projekten har målsättningar som gynnar hela området, medan andra är mer specifika för enskilda eller några få kommuner. Projekten har även fördelats mellan relativt höga totalbudgetar till projekt som är förstudier och i sammanhanget små budgetar. Alla åtta kommuner har berörts av något av projekten som prioriterats. Av de projekt som prioriterades av styrelsen i Leader Närheten är det endast ett projekt, Digitalt kartverktyg, som fått sitt startbeslut från Jordbruksverket per 2023-12-31. Alla de övriga är färdighandlagda hos Leader Närheten men ligger fortfarande i kö för handläggning hos Jordbruksverket.

Projektnamn	Projektvärde Offentlig finansiering	Projektägare	Kommun
Digitalt kartverktyg - Energigemenskaper	416 962 kr	Coompanion	Samtliga
Mineralriket Geopark Wermlandsberg	1 609 668 kr	Filipstads kommun	Filipstad
Utveckling av Jordkullen Arena	1 091 940 kr	Idrottsalliansen i Storfors	Storfors
Paviljongen Strandvallen	589 610 kr	Slottsbrons Idrottsförening	Grums
Förstudie förvaltningsorganisation Bergslagskanalen	69 550 kr	Enskild firma Lennart Johansson	Storfors, Filipstad, Kristinehamn
Värmländska receptskafferiet	149 226 kr	Enskild firma Sara Bodin	Samtliga
100-årsfest med Dejefors musikkår	160 382 kr	Dejefors Musikkår	Forshaga
Hultet konstsnö	218 750 kr	Kristinehamns Orienteringsklubb	Kristinehamn
Folkets Park Nykroppa – Kooperation och ökade möjligheter	156 517 kr	Nykroppa Folkets Hus-förening u.p.a	Filipstad

Alla projekt som prioriteras inom Leader Närheten måste falla inom ramen för den lokala utvecklingsstrategin och något av dess fyra insatsområden. Fördelningen av prioriterade projekt under 2023 sett till strategins olika insatsområden ser ut på följande sätt:

Insatsområde	Antal projekt	Beviljat stöd
1. Engagera Mera	6	2 279 458 kr
2. Smarta Landsbygder	2	573 479 kr
3. Entreprenörskap och Näringslivsutveckling	1	1 609 668 kr
4. Resursrika Väner	0	0 kr

Under verksamhetens första år är det en klar övervikt för projekt inom insatsområde 1, Engagera Mera, både sett till antal projekt och till beviljat stöd.

Strategins måluppfyllelse 2023

Genom strategins indikatorer och insatsområden ska en röd tråd skapas till de mål som satts upp för verksamheten. Med utgångspunkt från ett objektiva urvalsförfarande ska de urvalskriterier som tagits fram spegla strategins målsättningar både vad gäller enskilda indikatorer och de övergripande mål som fastställts i den lokala utvecklingsstrategin, för Leader Närheten handlar det om fyra övergripande mål.

De nio projekt som prioriterades under 2023 har placerats inom tre av fyra insatsområden och bidrar till måluppfyllelse för de övergripande målen. Projekt kan leda till annan måluppfyllelse även om det huvudsakliga målet går att identifiera som tydligt framträdande – det här betyder att ett och samma projekt kan leda till måluppfyllelse inom fler mål än ett. I strategidokumentet finns beskrivningar och definitioner av de olika målen.

<i>Mål</i>	<i>Projekt som leder till måluppfyllelse</i>
<i>Engagerade landsbygder</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utveckling av Jordkullen Arena 2. Paviljongen Strandvallen 3. Förstudie förvaltningsorganisation Bergslagskanalen 4. Värmländska receptskafferiet 5. 100-årsfest med Dejefors Musikkår 6. Hultet konstsnö 7. Mineralriket Geopark Wemlandsberg 8. Folkets Park Nykroppa – Kooperation och ökade möjligheter
<i>Smarta landsbygder</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digitalt kartverktyg – Energigemenskaper 2. Folkets Park Nykroppa – Kooperation och ökade möjligheter
<i>Konkurrenskraftiga landsbygder</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mineralriket Geopark Wemlandsberg 2. Utveckling av Jordkullen Arena
<i>Resursrika Vänern</i>	

Måluppfyllelse indikatorer

Den allra viktigaste och tydligaste mätningen som kontinuerligt görs för den lokala utvecklingsstrategins måluppfyllelse är på de för området specifikt angivna indikatorer och hur prioriterade projekt svarar upp till dessa i förhållande till de målvärden som satts upp. I tabellen nedan visas måluppfyllelsen för indikatorerna per 31 december 2023 i form av målvärden i projektens ansökningar vilka kan komma att justeras i samband med att Jordbruksverket handlägger och fastställer ansökans beslut. Noteras ska också att ett projekt i exempelvis insatsområdet för entreprenörskap och näringslivsutveckling kan ange att projektet har som mål att skapa ett antal nya mötesplatser – denna indikator är dock inte kopplat till det insatsområdet och räknas i nuläget inte in som ett förväntat utfall då det saknas instruktioner ifrån Jordbruksverket kring hur dessa situationer ska hanteras. Tills vidare noteras indikatorvärdet så att den enkelt kan plockas in i kommande uppföljningar.

En del av indikatorerna är så kallade EU-indikatorer (i lila). Dessa rapporteras årligen till Jordbruksverket för vidare rapportering till EU. Andra indikatorer är Jordbruksverkets egendefinerade (i grönt). Dessa rapporteras till Jordbruksverket årligen för nationell uppföljning. Därefter finns ett antal lokala indikatorer (i svart), dessa är primärt för Leader Närhetens egen uppföljning och några av dem avser att fånga upp mjuka värden, såsom ”projektdeltagare som efter projektet upplever ökad framtidstro” och ”projektdeltagare som omsätter ny kunskap i praktik”. Den typen av indikatorer kräver enkätsvar i samband med att projektet slutredovisas och det finns inget ingående värde – en uppskattad siffra eller målvärde anges alltså inte i samband med ansökan utan indikatorn träder i kraft i ett senare skede vilket gör att dessa indikatorer kommer att vara noll, alternativt väldigt lågt, under de första verksamhetsåren.

Som kan utläsas av tabellen nedan så är 13,61% av den tilldelade budgeten för genomförande av strategin upparbetad per 2023-12-31. Vissa av indikatorerna är tydligt länkade till specifika insatsområden vilket medför att det saknas måluppfyllelse för det insatsområde som det inte inkommit någon projektansökan för – Resursrika Vänern. Det saknas också måluppfyllelse för indikatorerna ”deltagare funktionsvariation” och ”deltagare utländsk bakgrund” vilket beror på att det inte är deltagare som räknas utan antal projekt som har som huvudsyfte att möta respektive målgrupp. Det ger att vi har väldigt högt och orealistiskt satt målvärde vilket kommer att korrigeras i samband med årsrapporteringen till Jordbruksverket. Då vi är i ett tidigt skede av programperiodens start är det naturligt att måluppfyllelsen hittills är låg, samtidigt visar uppföljningen att vi går i rätt riktning och att vi redan ser god förväntad måluppfyllelse i förhållande till bokad projektbudget.

Kolumn 1 visar summerade målvärden för respektive indikator för prioriterade projekt. Kolumn 2 visar hur stor del av strategins totala målvärden som är uppfyllt i ansökan för prioriterade projekt. Kolumn 3 visar strategins målvärden för respektive indikator. Kolumn 4 visar hur stor del av strategins målvärden som är uppfyllt i ansökningarna i förhållande till hur stor del av totalbudgeten som är upparbetad. Kolumn 4 visar alltså vad vi kan förvänta oss utifrån upparbetad budget. Vid ett värde över 100% ligger måluppfyllelsen för den indikatorn över den förväntade.

Som kan utläsas av tabellen har Leader Närheten bra måluppfyllelse för indikatorerna i de ansökningar som prioriterats, det behövs dock bättre måluppfyllelse i några indikatorer, exempelvis ”Insatser som främjar fritidsfisket”, ”Nya sociala företag”, ”Bevarad sysselsättning” och ”Projekt som drivs av unga”.

Sett till hela strategin har prioriterade projekt i sina ansökningar bidragit mycket väl till att den lokala utvecklingsstrategin närmar sig måluppfyllelse, med tanke på den relativt stora andelen budget som

står kvar till förfogande ger tabellen ett tryggt intryck av att det är rätt projekt som prioriteras och att måluppfyllelse närmas i en god takt.

Observera att det här är målvärden som rimlighetsbedömts vid ansökningstillfället. Vad det egentliga utfallet blir rapporteras först efter att respektive projekt slutredovisats.

Total tilldelad budget **32 783 480**

Upparbetat 20231231 4 462 605

Del av totalbudget 13,61%

Indikator	Målvärde ansökan	Del av strategins målvärde	Målvärde strategi	Målvärde i relation till upparbetad budget
Invánare med förbättrad service	8 741	15%	60 000	107%
Landsbygdsföretag som får stöd	1	7%	15	48,98%
Nya mötesplatser	5	17%	30	122%
Nya fritids- och kulturverksamheter	7	35%	20	257%
Nya nätverk och samarbeten	17	38%	45	278%
Nya tjänster	2	20%	10	147%
Nya produkter	2	20%	10	147%
Nya företag	0	0%	4	0,00%
Bevarad sysselsättning	0	0%	8	0%
Restaurerade natur- och kulturmiljöer	1	5%	20	37%
Nya medlemmar i föreningar	77	48%	160	354%
Projektdeltagare som efter projektet upplever ökad framtidstro	0, enkät	0%	400	0%
Återkommande evenemang	15	150%	10	1102%
Deltagare kvinnor under 25 år	26	26%	100	191%
Deltagare män under 25 år	30	30%	100	220%
Deltagare utländsk bakgrund	0*	0%	25	0,00%
Deltagare funktionsvariation	0*	0%	25	0,00%
Projektdeltagare som upplever ökad inkludering	0, enkät	0%	25	0%
Nya servicelösningar	1	20%	5	147%
Projekt som drivs av unga	0	0%	14	0,00%
Utökade nätverk	6	13%	45	98%
Nya metoder, arbetssätt eller processer	2	40%	5	294%
Organisationer som genomför insatser minskad klimatpåverkan	1	20%	5	147%
Anställda med förbättrad arbetsmarknadssituation vid projektslut	0, enkät	0%	10	0%
Projektdeltagare som omsätter ny kunskap i praktik	0, enkät	0%	10	0%

Nya sociala företag	0	%	3	0%
Diversifierade företag	5	50%	10	367%
Insatser som främjar fritidsfisket	0	0%	10	
Utbildningstillfällen	0	0%	10	

* Indikator som justeras i samband med 2023 års rapportering till Jordbruksverket

Kommunikationsplan

I uppdraget ligger att tillgängliggöra information om möjligheterna för att söka ekonomiskt stöd från Landsbyggsfonden via Leader Närheten. Detta görs både digitalt och fysiskt enligt upprättad kommunikationsplan. Leaderkontoret ansvarar för verksamhetens kommunikation och målgruppen för denna är framför allt:

- Intressenter och sökande ur allmänheten
- Näringslivskontor och andra kommunala kontor
- Partnerskapet och andra samarbetsparter

Leader Närheten har en hemsida anpassad för ändamålet, med gemensam layout med övriga Leaderområden i Sverige, där både allmänheten och partnerskapet kan ta del av strategin, urvalskriterier, insatsområden, nyheter om verksamheten, kontaktuppgifter, ansökningsprocess och annat som kan tänkas underlätta för sökande. Därutöver har föreningen en facebook-sida och ett instagramkonto där vissa nyheter publiceras. Förutom de digitala kanalerna har Leaderkontoret under året kommunicerat verksamheten på följande sätt:

- Genom styrelsens ledamöter som agerar ambassadörer
- Genom styrelsens kommunala representanter som vidareförmedlar till sina verksamheter
- Genom fysiska informations- och mobiliseringsträffar för allmänheten
- Genom att delta på lokal mässa
- Genom fysiska möten med sökande/intresserade
- Genom telefon och e-post med sökande
- Genom våra samverkanspartners som agerar ambassadörer
- Genom informationsbroschyrer

För verksamhetsåret 2024 planeras kommunikationen ändras något då vi är i ett nytt skede där vi haft högt söktryck inom några insatsområden och lägre i andra. Följande kommunikationsinsatser, förutom de löpande, planeras:

- Utlysningmöten och/eller uppsökande verksamhet för de insatsområden där söktrycket varit lågt
- Mer frekventa uppdateringar på sociala medier i takt med att fler projekt får startbeslut från Jordbruksverket
- Marknadsföring av eventuella LAG-ägda paraplyprojekt

Marknadsföringen av verksamheten har under året legat på en avvägd nivå då söktrycket och intresset varit mycket högt vilket lett till att varje beslutsmöte hanterat maximalt antal möjliga ärenden vilket får en hög arbetsbelastning som följd. Det har med andra ord inte varit lämpligt att sträva efter ett ännu högre söktryck.

Långsiktiga effekter

Strategins målsättningar och insatsområden ger utrymme för en stor bredd av projektidéer, men samtliga mål och strategins röda tråd syftar till att stärka leaderområdet och skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt, levande, modigt, nytänkande och trivsamt område för en lång tid framöver. Därför har strategin utformats genom dess indikatorer, insatsområden, mål, grundläggande villkor och urvalskriterier för att främja bestående resultat och långsiktiga effekter. De långsiktiga effekterna kan mätas först efter projektens avslutande och en rutin för hur detta ska hanteras kommer att tas fram i samband med att de första slutredovisningarna skickas in till Jordbruksverket. En arbetshypotes är att, under intervju liknande former, samla information som sedan sammanställs.

Driftsbudget

Av den totala tilldelade budgeten för hela verksamhetsperioden har 24,27%, d.v.s. 10 821 552 kr avsatts till driftsprojektet. Budgeten för driftsprojektet ska finansiera leaderkontoret med personal, styrelsearvoden, resor och övriga OH-kostnader som längst till juni 2029. Budgeten för driftsprojektet baseras på personalkostnader och schabloner där schablonen för sociala avgifter, försäkringar för personal m.m. är 44,31% av bruttolönen. Schablonen för OH-kostnader är sedermera 33% av den totala personalkostnaden. För de olika kostnadsslagen har 2023 års budget fördelats enligt följande:

KOSTNADSSLAG	BUDGET 2023	UPPARBETAT 2023
Personal Leaderkontoret	560 800	332 245
Arvoden styrelse	137 800	79 300
LKP-schablon 44,31%	309 550	182 356
OH-schablon 33%	332 690	195 987
Summa	1 340 839	789 888

Budgeterat belopp för 2023 var 1 340 839 kr och upparbetat belopp 789 888 kr, d.v.s. +550 951 kr. Det positiva resultatet kommer sig av att planerad rekrytering fick skjutas fram på grund av att det formella beslutet på driften inte fattades under 2023 av Jordbruksverket – trots att ansökan skickades in innan sommaren. För en nystartad förening är likviditeten relativt avhängig på att förskott betalas ut, vilket kan göras tidigast när det formella beslutet är på plats.

Det faktiska resultatet, som har belastat likviditeten, för första verksamhetsåret är dock endast 683 536 kr. Mellanskillnaden av upparbetat belopp om 789 888 kr och det faktiska resultatet på 683 536 kr uppgår till 106 352 kr vilket betyder att de schabloner som appliceras räcker till för att täcka de löpande kostnaderna.

Målgrupper

Målgrupper för Leader Närheten, d.v.s. vilka stödsökare leaderverksamheten riktar sig mot i kommunikationen, är ideella föreningar, företagare, kommuner och övriga organisationer. Som övriga organisationer räknas exempelvis kommunägda stiftelser, förbund eller liknande som inte klassas som ideella föreningar. Ekonomiska föreningar klassas som företag. De nio projekt som prioriterats under 2023 har fördelats mellan målgrupperna på följande vis:

Målgrupp	Antal stödmottagare 2023
Föreningar (ekonomiska och ideella)	6
Företag	2
Kommuner	1
Övriga organisationer	0

Ser man på de prioriterade projektens huvudsakliga målgrupper oavsett form av projektägare, dvs vilka som får nytta av projekten och vilka de riktar sig mot, ser det ut som följande (ej dubbelräkning, utan enbart huvudmålgrupp som projektet riktar sig mot):

Målgrupp	Antal projekt
Ideella föreningar	2
Företag	0
Allmänheten/besökare	7

Vad vi kan utläsa av vilka som sökt stöd i relation till projektens huvudsakliga målgrupp kan vi se att det är i huvudsak föreningar som sökt stöd och att projekten nästan uteslutande är riktade till allmänheten, bygderna, invånarna eller besökare. Vilken målgrupp det är som har den huvudsakliga nyttan är en bedömning som inte är helt självklar för alla projekt. Vi har bedömt att projekten Dejefors Musikkår och Paviljongen främst gynnar föreningar på grund av att flera föreningsverksamheter med dess medlemmar stärks av projekten. För att gynnandet ska tillfalla allmänheten, som de flesta av de prioriterade projekten gör, ska det vara mer öppet/tillgängligt för allmänheten – t.ex. spontanidrott, webblösning som alla kommer åt, infrastruktur osv.

Övergripande principer

EU:s övergripande principer var utgångspunkt vid framtagandet av strategin och därefter i arbetet med leaderföreningen samt även vid utformningen av externa projekt. Principerna ska beaktas både i beslutsprocesser och i det dagliga arbetet. Leader Närheten har i de urvalskriterier som tagits fram både ett grundläggande villkor samt två generella urvalskriterier som hanterar principerna och säkerställer att projekt som ej beaktar dessa ej heller prioriteras. Det grundläggande villkoret gör gällande att projektet ligger i linje med de övergripande principerna enligt nedan och att det inte i något led motverkar någon av dessa. Därtill finns två urvalskriterier med tre poängsteg vardera som hanterar hållbar utveckling, likabehandling, icke diskriminering och jämställdhet där projekt graderas utifrån hur principerna beaktas eller genomsyrar projektet. Styrelsen har i sin bedömning av projektansökningar varit relativt restriktiv i poängsättningen i de urvalskriterier som är kopplade till de övergripande principerna och det krävs tydliga motiveringar och väl genomarbetade projektansökningar som visar att principerna verkligen genomsyrar projekten för att det ska leda till högre poäng än steg 1. Anledningen är att det är mycket viktiga urvalskriterier och att de inte får urholkas av projektansökningar som saknar substans i ämnet.

Övergripande princip EU

Hållbar utveckling	Vi ska arbeta för att bevara, skydda och förbättra miljöns kvalitet med hänsyn till principen att förorenaren betalar. I urvalskriterier granskas, bedöms och poängsätts principen vid urval av projekt.
Likabehandling och icke-diskriminering	Vi ska bekämpa och motverka diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning och inte stödja åtgärder som bidrar till någon form av segregering.
Jämställdhet mellan kvinnor och män	Vi ska arbeta för att undanröja ojämlikhet och främja jämställdhet mellan kvinnor och män samt integrera genusperspektiv i vårt arbete. I urvalskriterier granskas bedöms och poängsätts principen vid urval av projekt.

Urvalsprocess, styrelsens arbete och kansli. Allmän läroprocess.

Mycket av det första verksamhetsåret har för både kanslipersonal och styrelse varit en läroprocess där formerna för ett effektivt, transparent och rättssäkert arbetssätt för prioritering av projekt och för att svara upp mot den förvaltande myndighetens krav arbetades fram efter bästa förmåga. Den här uppföljningen visar i siffror hur verksamheten svarar upp mot den framtagna strategin, men den visar inte hur processen bakom prioriteringarna av projekt, handläggning, administration m.m, det vill säga det dagliga arbetet på kansliet och i LAG, har utformats och utvecklats. Efter det första verksamhetsåret känns arbetsformerna och rutinerna inarbetade på kansliet, men det finns fortfarande möjligheter att effektivisera arbetet mot både sökande, styrelse och förvaltande myndighet.

Den allmänna läroprocessen för kanslipersonalen har skett genom de olika problemställningar de ställts inför dagligen. En stor del av Leaderarbetet handlar om att kunna arbeta lösningsorienterat för att hitta en rimlig väg i arbetsbelastning både för kanslipersonal och sökande. Det är möjligt att skriva till Jordbruksverkets e-posttjänst med frågor och inom sinom tid få ett svar men störst hjälp i den här processen har personalen fått via kollegor runt om i landet då många leaderområden ställs inför och upplever samma problematik och frågeställningar. Detta har skett vid de olika fysiska träffarna vi haft under åren, diverse distansutbildningar med Jordbruksverket och framför allt via diskussionsforum på internet där Leaderpersonal från hela Sverige snabbt hjälps åt att lösa varandras problem och hjälpa till med frågor. Ofta är det så att någon stött på problemen tidigare och har en lösning som Jordbruksverket accepterar. Kanslipersonalen upplever det som att formerna för arbetet och rutinerna för den nya programperioden satt sig bra under första verksamhetsåret.

Söktrycket blev relativt högt redan inledningsvis av verksamhetsåret, vilket gjorde att många saker i uppstartsåret blev lagt tidigare än planerat, exempelvis öppna mobiliseringsmöten ute i kommunerna. Men även handläggningsrutinerna behövde påskyndas då vi redan innan sommaren hade projekt att prioritera på beslutsmöten. Målet har varit att kansliet ska handlägga ärenden klart inom två till tre veckor efter ett beslutsmöte, och det har hållits i stort sett över hela året förutom enstaka projekt där

projektägaren till exempel har haft svårt att få fram nödvändiga uppgifter vilket ibland även beror på tredje part.

Arbetsbelastningen för kanslipersonalen har varit på en hög nivå då nyrekryteringsprocess fick flyttas fram samt på grund av att mobiliseringsfasen sammanföll med ett söktryck som var högt redan under våren.

De problem som vi upplever som oroväckande för verksamheten är den förändrade attityden hos Jordbruksverket som också leder till ett upplevt ökat avstånd mellan Leader-Sverige och den förvaltande myndigheten. Framför allt är det en stor skillnad gentemot tidigare vad det gäller tillämpningen/tolkningen av regelverken vilket får kraftiga konsekvenser för leaerverksamheterna och projektägare både i form av ekonomiska svårigheter men också i form av stress och en försämrad arbetsmiljö hos personalen på leaderkontoren. Ambitionen ifrån Leader Närheten är att ta EU till köksbordet hos gemene man och detta arbete försvåras av ett alltför stelbent system där det är svårt för personer, även vana stödsökande, att göra rätt i alla led och i varje liten detalj. Leader Närheten står givetvis bakom att det är viktigt att nyttjandet av varje krona säkerställs men detta bör göras på ett väl avvägt sätt som harmoniserar med det grundläggande syftet med de här medlen – att de ska bidra till en positiv lokal utveckling på våra landsbygder och där medlen är tillgängliga och öppna för alla. Vi ser risken att vi går mot en utveckling där ett troligt scenario är att endast större aktörer vågar axla stöden och de konsekvenser som kommer som effekt om något av misstag blir fel. Detta ser vi som högst alarmerande då vår utvecklingsstrategi riktar sig mot mindre aktörer och många gånger ovana stödsökande som kanske aldrig tidigare hanterat EU-projekt.

Även handläggningstiderna på Jordbruksverket leder till problem för våra stödsökande och riskerar att skada leaerverksamheten. De utlovade 4 månaderna i handläggningstid är för närvarande 7 och trenden ser ut att fortsätta, dvs. att kötiderna blir allt längre i stället för kortare vilket också skapar stress i en kort programperiod. Redan nu har flera projekt flaggat för att de kan komma att behöva återta sin ansökan då de bygger på en tidsplan som vid ansökningstillfället var realistisk men som nu, tack vare kötiderna, inte håller. Mycket tid, kraft och engagemang upptas i onödan och den tänkta utvecklingen stannar av helt och hållet för dessa projekt. Dessutom bidrar det till en negativ syn på den finansiering som vi erbjuder.

Leader-Sverige och LUS arbetar för en förbättrad dialog och en mjukare attityd till regelverken för att återigen skapa en bättre relation och samarbete parterna emellan för landsbygdsutvecklingens bästa.

LAG:s styrelse har det yttersta ansvaret för verksamheten och att målen i den lokala utvecklingsstrategin nås. Det ska säkerställas genom att de projekt som styrelsen prioriterar når upp över avslagsnivån i poängsättningen i de urvalsmatriser som hör till det insatsområde respektive projekt passar in i. Urvalskriteriernas utformning ska leda till att de projekt med bäst måluppfyllelse är de som prioriteras. Vid beslutsmötet går styrelsen igenom vart och ett av urvalskriterierna och diskuterar poängsättning. Styrelsen har hela tiden varit mycket noga med att alla ska komma till tals och att projekten diskuteras i detalj. Det är viktigt även fortsättningsvis att styrelsen håller sig uppdaterad med strategins mål och utformning så att rätt projekt prioriteras. För att bereda projektansökningarna hålls beredningsgrupps-möten ca tre veckor innan beslutsmöte. Beredningsgruppen består av tre ledamöter från varje sektor och där ordförande och vice ordförande är stående deltagare.

Kommunikationen mellan kansli och styrelsen har under året fungerat i enlighet med vad som kan förväntas. Kansliet tar fram rapporter för att följa upp verksamhetens siffror, både vad gäller

**Medfinansieras av
Europeiska unionen**

driftsbudget och projekt, för genomgång på styrelsemöten. Handlingar har lagts på styrelsen internsida ca 1–2 veckor innan beslutsdatum.

Leader Närheten kan för första verksamhetsåret sammanfattas som en mycket väl fungerande leader-förening med en bra styrelse och ett funktionellt kansli där kommunikation och samarbete dem emellan fungerar bra, vilket är ett viktigt led i arbetet med att leva upp till den lokala utvecklingsstrategin.

Camilla Nyström
Verksamhetsledare
Leader Närheten